

ΣΦΑΛΜΑ ΑΣΥΓΧΩΡΗΤΟΝ

— Τί έχεις ; μήπως είσαι άρρωστος ; είπεν ή Λουΐζα σιγά σιγά, ώς νά τηλει νά τὴν ἀκούσουν καιώς νά ἐρθεῖτο διὰ τὴν ἀπάντησιν, τὴν Ἰποίαν ήταν ἐλάμβανε. Ήσθάνετο τὴν φρίκην, τὴν ὄποιαν αἰσθάνεται, ο μὴ ἔξι ἐπιχρυσέλμυχτος γειρουργός, οταν πράηται ν ἀποσύρῃ τὸν ἐπίδειμον γαγγρινώδους πληγῆς.

Ἐκείνος, δὲν ἡκουσε καιί ἔξκολούθει τὸν περίπτερον του εἰς τὸν κῆπον. "Αλλοτε τὸν ἔκρυπτον οἱ κλῶνοι δένδρου καιί ἀλλοτε ή σελήνη ἐφώτιζε τὴν γυμνὴν κεφαλήν του, κλίνουσκαν ἐπὶ τοῦ στήθους βροτίαν.

— Νίκο, ἐψιθύρισεν ή Λουΐζα.

Ἐκείνος ἐσταμάτησε καιί ἐστρεψε τὸ θολωμένον βλέμμα του, πρὸς τὴν σύζυγόν του.

— Βάλε, τὸ καπέλο σου εἶναι ύγρη ή νύκτα καιί φοιτούμαι μὴ μοῦ κρυώσῃς.

Ἐκείνος ὑψώσε τοὺς ὥμους, μειδίχυμα πικρὸν διέστειλε τὰ γείδη του καιί ἀπεμακρύνθη.

Αλλὰ, μετ' ὅλιγα δευτερόλεπτα, ο περίπατός του ὁ κυκλικός, τὸν ἔφερεν ἀπέναντι τῆς συζύγου του καιί πάλιν, ή ὄποια ἐφωτίζετο ὅλη ἀπό τὴν σελήνην τῶν.

— Νίκο, ἐψιθύρισεν ἐκείνη, περισυλλέγουσα ή δειλὴ καιί συνεσταλμένη νέκ, δόλον τὸ θάρρος της.

— Τί θέλεις ; εἴπεν ἐκείνος, μὲ τὸν ἀνθρώπου πολὺ ἐνοχληθέντος.

— Τί έχεις ; ὑποφέρεις ; θέλω τὸ μεριδιό μου στὰ βάσανά σου. Εσταμύρωσε τὰς γείρας της καιί τὸ φῶς τῆς σελήνης, ἔδειξε δύο δάκρυα εἰς τοὺς ὄφθαλμούς της.

Ἐστράφη πρὸς αὐτὴν καιί τὴν εἶδε μὲ τὸν οἰκτον, ώς τε ἐκείνη ἐνόησεν : Οτι ἐκείνος τὴν ἐθεώρει ἔνα καλλιγραμμένο μηδενικό, ἀλλ' ἐνόησεν καιί κάτι ἄλλο : Οτι ή συμφορά, ή ὄποια ἐπλήξε τὸν Νίκο της, ήτο τὸν βραχία, ώς τε ἐκείνος τὴν ἐθεώρει δυσθάστακτον, διὰ τὸ ὠρχιον εὑρίσκυστον πλάσμα.

Αὐτὸ τὸ τελευταίον, τὴν ἐνέθάρρυνε τίποτε δὲν εἶναι δυσθάστακτον διὰ τὸν ἀνθρώπον, ο ὄποιος ἀγκάπτη, ὥπως ἐκείνη ἡγάπη.

— "Α, θὰ μοῦ πῆξ... σήμερα τελείωσε πειά... πρέπει.

— Είσαι παιδί.

— Είμαι παιδί καιί μὲ λυπάσκαι, ἐσύ ο ἄνδρας, ο κύριός μου. Μὲ λυπάσκαι... ώμορφη εὐσπλαγχνία ἀλήθεια ! ! νά μὴ μοῦ λέξ, τί έχεις, καιί νά σὲ βλέπω νά λυώνης ἀπό ἄγνωστη κίτια.

Βάλε με σέ ἀνθρώπου σειρά· πές μου τὸν πόνο σου ἵσως ἔγω εῦρω τὴν διέξοδον, ποῦ ἐσύ τὴν ζητεῖς ἀνώρθωλκ.

— "Αν ὑπάρχῃ ἀνάμεσόν μας ἔνα μηδενικό, Λουΐζα, τὸ μηδενικό είμαι ἔγω. Δὲν ἀξίζω τίποτα, μὲ τίποτα... Καιί τὸ γειρότερο, ποῦ τὸ ἔννοιωσα ἀργά,

ἔνθε είγα μεγάλη ιδέα γιὰ τὸν ἑαυτόν μου. "Α στάσου... ἐκείνο ποῦ θαρρούσα, ἔμπνευσι, ηταν νευρική κατάστασι καιί ὅταν μοῦ ἐφάνετο, πῶς διέβλεπα τὸ ἰδικιό καιί μιά δύναμι ἀρχατη μοῦ ἔδινε φτερά γιὰ νά τὸ φέρω καιί νά τὸ συλλάβω καιί νά τὸ ἀποτυπώσω στὸ γραπτό, ηταν ἀρρωστεια... εἶμαι μηδενικό, Λουΐζα. Μηδενικό. Γελοίος ποῦ είμαι !! Είσαι ή σύζυγος ἀνθρώπου γελοίου. Τί ντροπή Λουΐζα !! Αὔριο νά ἐτοιμασής τὰ ρούχα σου καιί νά ἐπιστρέψῃς στοὺς γονεῖς σου. Έγώ δὲν μπορώ οὔτε νά σὲ θέψω τὸ μόνο ποῦ μπορώ νά κάμω, είναι νά σὲ κάμω γελοίας σὰν ἐμένχ. "Αν ἦσουν γυναῖκα ληστοῦ, θὰ ἐπικνες πειό πολὺ τέρπο στὴν κοινωνία, Θὼ σ' ἔδειχναν σεβασμό, γιατὶ θὰ φοβούνταν τὸ ληστή τὸν ἄνδρα σου.

Πάγκαινε, Λουΐζα, στοὺς γονεῖς σου. Έσύ ή πλουσιούρη, δὲν ἀγάπησες τὸν συγγραφέα ; Αϊ, αὐτός δὲν ὑπάρχει πειά... είσαι ἐλευθέρα...

Πάρε πίσω τὸ δάκτυλιδί του γάμου μαζ.

Ο Νίκος μέ κόμιν ἀνωθεωμένην, ὡρός καιί ὡρόφερος ὑπὸ τὸ ὡρόν τῆς σελήνης φῶς, ἐπλήγωνται ἀδίκως τὴν γείρα του, ο δάκτυλιος ήτο στενός καιί ἐμενεύει ἐπὶ τοῦ δάκτυλου του.

Τὸ Λουΐζα ἐγέλασε ἔνα γέλωτα πικρόν. Τὸν ἐπλησίατεν, ἔλαβε τὴν γείρα του, ή ὄποια ἐπλήγωνται τὸν δάκτυλόν του καιί εἶπε μὲ φωνὴν θωπευτικήν.

Τὸ βλέπεις, Νίκο, εἶναι ἀδύνατο νᾶθηγη. Μὲ τὸ ἔνα σου τὸ γέρι πληγώντες τὸ ἄλλο.

— Πάγκαινε στοὺς γονεῖς σου, εἴπεν ἐκείνος, μὲ φωνὴν πνιγμένην.

— Αὐτό τὸ λέγει κάνεις στὴ δούλκη, σὲ μισθωτὸ ἀνθρώπῳ δῆλο. ποῦ μπορεῖ νά τὸ διατήρη μόνον στὴν εὐπορία του μὴ ή γυναῖκα, εἶναι σύντροφος καιί γιὰ τὴς καλκίς καιί γιὰ τὰς κακαῖς μέρκις.

— "Αχ, Λουΐζα, πάγκαινε στοὺς γονεῖς σου...

— Ποῦ εἶναι ο ἡρωισμός, ή ἀνδρεία τοῦ Νίκου ; μήπως τὰ ἔγυρες ὅλα στὸ τελευταίο ἔργο σου ;

— "Α, Λουΐζα, αὐτὸ τὸ ἔργο, μὴ μοῦ τὸ θυμίζεις.

— Και γιατί, πάρακαλω ;

— Αὐτό τὸ ἔργον, εἶναι μιὰ μεγάλη ἀποτυγία. Αὐτὸ τὸ ἔργο, ἔγυρε τὸ φῶς, ποῦ μοῦ ἐφανέρωσε τὴν φεύτικη θέσι μου. Τὸ θυμούμαι καιί κρύος ἰδρωτικός μὲ περεγύνει. Ο Γιάννης ἀφοῦ τὸ διάβασε ὅλο (καιί εἶγεν τὴν ὑπομονὴν ὁ ἀνθρώπος νά τἀκουσῃ) μοῦ εἶπε μὲ πάνον φίλου ἀληθινού «Νίκο, ξέρεις τὴν εἰλικρινεία μου· τὸ ἔργον σου, δὲν ἀξίζει. Δὲν συγκινεῖ, οὔτε ἐνδιαφέρει. Τὸ θερμακτικό του μέρος φτωχό, δὲν είναι γιὰ πατέσιμο».

Και αὐτὸ τὸ ἔργον ήταν τὸ ἀριστούργημά μου.

— Μή ο Γιάννης, δὲν εἶναι ο κόσμος ὅλος.

— Ο Γιάννης εἶναι κριτικός, ποῦ βράγνει ή κρίσις του στὸ φιλολογικό κόσμο. Ός φίλος, εἶπε σήμερα μόνο σ' ἐμένχα μιὰ ἀλήθεια ποῦ θὰ τὴν ἔλεγε αὔριο σ' ὅλον τὸν κόσμο ώς κριτικός. Μὲ καταλαβασίνεις ;

— "Οχι.

— Δέν θέλεις, γι' αὐτό. Υπάρχουν ἄνθρωποι που δὲν θέλουν νὰ υποστοῦν μιὰ ἔγγειρσι καὶ νὰ ἴδουν τὸ φῶς· ὑπάρχουν ἄλλοι, που δὲν μποροῦν νάκούσουν μιὰ ἀλήθεια. Εγὼ ἔγω τὸ θάρρος καὶ νάκούσω τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ τὴν παραδεχθῶ. Άφοῦ ἐκείνο που ἐνόμιζε ἀριστούργημα τῶν ἔργων μου εἶναι μηδενικό, ρυτάσου, τί εἶναι ὅλα τὰ ἄλλα !!

— Εἰλα τώρα μέσα καὶ ἡ ὑγρασία θὰ σὲ πειράξῃ καὶ αὔριο μιλοῦμε πάλι. Τί σὲ μέλλει, ἂν τὸ ἄλλο δημόσιον εὑρίσκει μηδενικὰ τὰ ἔργα σου; Υπάρχει ἔνα πλάσμα ἀπεπατσύνο ἀπὸ τὸ δημόσιον, που ποὺ νὰ σὲ γνωρίσῃ ὡς ἄνθρωπον, σὲ ἐκεύματε ὡς συγγραφέα καὶ τώρα ἀκόμη κισθάνεται περιφάνεια γιὰ κάθε σου σελίδα. "Αν ἡνε τυφλοὶ θεότυφλοι οἱ ἄλλοι, ἔγω βλέπω. Εγὼ θὰ ἡμικαὶ τὸ δημόσιον σου εἰς τὸ ἔξτη. Ήτάχρης μόνον γιὰ μένα καὶ γιὰ τοὺς ἐπεργομένους, που ἡ ζήλια δὲν θὰ τοὺς τυσθῶνται. Κρίμα σ' ἐσένα, νὰ ἐκλαυσάνῃς γιὰ πικρὴ ἀλήθεια, τὸ φραμάκι τῆς ζήλιας!

Τὸν ἔσυρε θωπευτική, γελώσα τὸν ἔσυρεν ὡς παιδίον καὶ ἐκείνος ὁ ισχυρός, ἐλικνίζετο μὲ τοὺς λόγους τῆς καὶ ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ εὐθράκυτου βραχίονός της.

Πῶς ἐφοβεῖτο τὰ γκριτὶα στὴ γέρεια τῶν ἐπισκεπτῶν του, ὁ ὄνομαστος θιασάρχης, ὁ ὄποιος τόσῳ ἡγωνίζετο διὰ τὴν σκηνήν. Εἴμι πορφοῦσε νἀρνηθῆ ἄλλ' οὕτι τὸ διαβάζε ὅλο ἀπὸ φιλοτιμίαν ἐθνικήν, μήπως μέσα στὰ ζιζάνια, ἀνακαλύψῃ καὶ κανένακόκκινο σιταριοῦ.

Τί ἀπογοήτευσις τὸν ἔκυρον διὰ τὴν στείρωσιν τῆς ἐποκῆς σου! Κοιτάζειν ἐπὶ σκηνῆς τὰ ἀριστούργηματα τῆς ξένης φιλολογίας, ἀκούμενος εἰς μίαν καλὴν μετάρρωσιν.

Τὸ δραματολόγιον μας δικαίως, διποτέ τὸν δημόσιον σκοτεινὸν δωμάτιόν του, ἐνῷ τὸν περικυκλώνουν σύννεφα καπνοῦ.

— Ποιὸς εἶνε; ἐμπερός! ἐφώναξεν, ἀκούσας τὴν θύρων κρουμούμενήν την.

Λωρίς ἀπάντησεν, εἰσῆλθε μία γυνή.

Πυκνὸς πέπλος ἐκάλυπτε τὸ πρόσωπόν της καὶ θερινὸν ἐπανωφόριον μετάξιν, ἀπέκρυψε τὰς ὄγραμμὰς τοῦ σώματός της.

Τὸ γειροκτισθόρος γειρ τῆς ἀγνώστου, ἐκράτει κύλινδρον. Ο θιασάρχης, ἀπὸ τὰ πολλὰ δράματα τὰ ὄποια ἔπαιξε, καὶ ζών διαρκώς ἐπὶ τοὺς σανιδώματος, ἔξελιξίαν ἔνιστε τὴν πραγματικότητα ὡς φανταστικόν καὶ τὸ φανταστικὸν ὡς πραγματικότητα.

Ελαχέ τὸ καλλίτερον ὑφος του (τὸ ὄποιον προσκάλει ζωράχ γειροκροτήματα ἀπὸ σκηνῆς) καὶ εἰπε:

— Ποία εἰσθε, καὶ τί ζητεῖτε;

— Η ζένη, ἔδειξεν ἀποσύρουσα τὸν πέπλον, πρόσωπον τόσῳ τελείας καλλονῆς, ὡστε παρ' ὀλίγον ὁ ἀγαθὸς θιασάρχης νὰ σταυροποπιῇ.

— Τί θέλετε; εἶπε, μετριάζων τὸ μεγαλοπρεπές ὑφος του, διότι ἡ καλλονὴ ἐπισύρει τὸν σεβασμόν, πάντοτε καὶ παντού.

— Ερχομαι, νὰ σᾶς διαβάσω ἐνα ἔργον δημοτικόν.

— Ιδιόν σας; ἡρώτησεν ὁ θιασάρχης, ὁ ὄποιος ἡγάπε τὴν πομπώδη καθηκεύουσαν, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔλεγε, διὰ νὰ μὴ προσβάλῃ τὸν κ. Βικέλα, τοῦ ὄποιου χωρὶς νὰ τὸ πολυθέλη ἐθυμάκε τὰς μεταφράσεις.

— Ναι καὶ οὕτι.

— Ας ὑποθέσω λοιπὸν ἐκ τῆς καλλονῆς σας, ὅτι εἰσθε νηροὶς καὶ ὅτι τὸ ἔργον ἐγράψη ὑπὸ νηρούδος.

— Οπως θέλετε. Θὰ σᾶς τὸ ἀναγνώσω ἐγώ. Εγείτε τὴν υπομονὴν νὰ τὸ ἀκούσετε;

— Κυρία, ἀγνοῶ ἣν ηθεῖς δάκρυαν ἢ ἄγγελος, ἀλλὰ σᾶς ὑπανούμενο! Προσίσθημά τι μοὶ πρελέγει: ὅτι κατὰ τὴν νύκτα ταύτην, τὸ ἐθνικὸν δραματολόγιον μας τὸ πενιχρὸν, θὰ ἀποκτήσῃ ἐνα μαργαρίτην.

— Η κυρία, ἀπέρριψε τὸν πῖλόν της καὶ ἐφάνη ἡ τεφρόχυρος κόμη της.

— Ανέπτυξε τὸ γειρογραφὸν καὶ μὲ φωνὴν εὔηγον, εὔκλως ἀλλοιούμενήν την καὶ φυσιογνωμίκων ἐνδράζουσαν καὶ τὰ λεπτότατα αἰσθήματα, ηχούσε τὴν ἀνγύνωσιν.

Κατ' ἀρχὰς ὁ γέρων θιασάρχης, εἶδε τὸ ἔξογον κάλλος, τὸ ὄποιον ἔξερχε τόσῳ καλλά, τῶν ίδεων τὸν μικρούμεγαλοροσμόν. Κατέπιν τὸν ἔπληξεν ἡ φωνὴ καὶ ἐπὶ τέλους ἐλημονήσει τὸ καλλος καὶ τὴν φωνὴν καὶ τὴν πίπαν του καὶ ηκούει μὲ ὀφθαλμούς λάμποντας τὸ δράμακ!

Θρύμβος: ίδρωτος ψυχροῦ ἐκάλυπτον τὸ εὐγενές μέτωπόν του καὶ τὰ δάκτυλα του ησαν παγωμένα. Εγειροκρότει εἰς τὸ τέλος ἐκάστης πράξεως καὶ ἐλεγε μὲ φωνὴν συγκινημένην.

— "Α... δὲν τὸ ἔλεγκα... τὸ προσίσθημά μου δὲν μὲ τητάησε, ἀριστούργημα. Ναι, μάλιστα... τέτοιος εἶναι ὁ πραγματικὸς βίος; Ἑ!! τι πλοκή... τι λύσις ἀπροσδόκητος, ἀλλὰ καὶ φυσική.

— Η ἀγνωστος ἐσιώπησε καὶ ἐκείνος ἐμονολόγει ἀκόμη.

— Πώς σᾶς φάνηκε τὸ ἔργον;

— "Α... παιδί μου... εἶναι τὸ ἔργον που περιμένω ἀπὸ τοὺς δικούς μας, τώρα τόσα χρόνια.

Τὸ μέτωπον τῆς ἀγνώστου, ἐφωτίσθη ἀπὸ λάμψιν γαρζὲς καὶ ὑπερηφανείας.

— Μά θὰ μου τὸ γαλάση τὸ πρόσωπο τῆς ήρωίδος!!

— Η ἀγνωστος ἐσκυθώπασε.

— Ο θιασάρχης ἔξερψεν τὴν ἡγερότατον «Εῦρον! εὗρον!»

— "Α ναί... είσθε καμωμένη για τὸ πρόσωπο αὐτό.

— Έγώ ; είπεν ἡ ἄγνωστος ἔντρομος.

— Ναι . ναι, καμωμένη. Θὰ ἡτο μίκη ἔκτακτος ἐπιτυχία. Τὸ ἔργον εἶναι ὀράσιον καὶ πρέπει νὰ ἀποδοθῇ πιστῶς. Δέχεσθε διὰ τὴν πρώτην μόνον, μόνον διὰ τὴν πρώτην ; Η πρωταγωνίστριά μου, δὲν εἶναι διὰ τὰ ἔργα τῆς πραγματικῆς σχολῆς. Δὲν κατορθώνει νὰ μείνῃ φυσική. Θὰ τὸ δολοφονήσῃ τὸ ἔργον. Η ἄγνωστος ἑβδομήντη εἰς σκέψεις βαθείας καὶ ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἔμεινε σιωπηλή.

— Λοιπόν ἀπεφασίσατε;

— Ναι, είπεν ἡ ἄγνωστος καὶ σιγά, πολὺ σιγά, ἐψιθύρισε, «μέ τὴν θυσίαν αὐτὴν, θὰ σωθῇ ὁ Νίκος.»

* *

Τὸ μικρὸν κομψὸν θέατρον τοῦ κήπου τῶν μηνυκτακίων, ἦτο πληρες. Πλούσιαι ἐνδύμασίκι κυριῶν, ἐστόλιζαν τὰ θεωρεῖα.

«Θὰ ἡτο παρῶν καὶ ὁ πρεσβευτής.»

"Οσας δὲν ἦλθον διὰ τὸ θέατρον (διότι δὲν εὑρίσκουν ἀκρετὰ ἀξιοπρεπές, νὰ εύρισκωνται εἰς Ἑλληνὸν θέατρον) ἦλθον διότι ἡ ἑσπερίς ἡτο διπλωματικὴ καὶ ἡτο παρούσα καὶ μίκη ἐλληνομαθής πριγκήπισσα Ρωσίας.

Εἰς ἐν θεωρεῖον δευτέρας σειράς, διημειώθετο ὁ ἔξις διάλογος.

— Μὰ τί μέφερες ἐδῶ ; Τώρα δῆλοι αὐτοὶ, ζεύρουν, πῶς ἔγὼ είμαι γειτονος, που τώρα δέκα χρόνια ἔξωδευκ ἀδικα, γχατί καὶ μελάνη.

— "Ακούσε, γιατὶ σ' ἔφερα. Μ' ἔβιστε ἡ ἀδελφή μου Λουΐζα.

— "Α, τὴ δυστυχίσμένῳ !! νομίζει πῶς ἔγω ἀνάγκην ψυχαγγίας ! ἔγὼ ἔγω ἀνάγκην μοναξίας.

— Φαντάσου, Νίκο κύτο τὸ ἔργον, που τόσῳ πομπωδῶς τὸ ἀνήγγειλαν αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ προγράμματα, τὸ ὄποιον τόσῳ ἐπέτυχε εἰς τὰς προγυμνάσιες νὰ ἡτο τὸ ἰδικόν σου, μὲ ἄλλον τίτλον μόνον.

— "Α . . . εὐχαριστῶ. . . διὰ νὰ μὲ σφριτζούν φάνεται.

— Μὰ σου λέγω, ὅτι ἐπέτυχε εἰς τὰς προγυμνάσιες θυμασία.

— Καὶ ὁ Γιάννης, τί εἶπε ὁ Γιάννης ;

— 'Ο Γιάννης δὲν ζεύρω, τί εἶπε μὲ ἔγὼ είμαι ἐνθουσιασμένος.

— 'Αλήθεια... τί εὐτυχής ἐκείνος που τῷγραψε.

— Φαντάσου, νὰ ἡτο ἰδικόν σου ;

— Αἱ καὶ μ' αὐτό, τί βγάκε ;

— Ηρέπει νὰ σὲ προδιαθέσω. Αὐτὸ τὸ ἔργον εἶναι τὸ ἰδικόν σου καὶ ἡ Λουΐζα ἐδέχθη τὸ πρόσωπον τῆς πρωταγωνίστριάς, διὰ νὰ ἔχασφαλίσῃ τὴν ἐπιτυχίαν του.

'Ο Νίκος δὲν εἶπε τίποτε. ἑβδομήντη εἰς σιωπὴν μελαγχολικὴν καὶ ἔμεινεν ἔκει καρφωμένος, ὡς ὃν ἔψυχον.

Οὔτε ἡ ἔκρηκτις ἐπηλθεῖ, τὴν ὄποικην ἐφοθεῖτο ὁ ἀδελφὸς τῆς Λουΐζας, διὰ τὸ περάτοιμον τῆς ἀδελφῆς του, οὔτε τίποτε.

· Ήκούσθησαν τρεῖς κτύποι καὶ ἡ σύλλαξις ὑψώθη.

· 'Ο Νίκος, κατ' ἀρχὰς ἔθλεπε μὲ σίκτον τὴν Λουΐζαν, ἡ ὄποια ἐξετέθη εἰς τόσα βλέμματα τοσούς ἀπὸ γυναικείων φιλαρέσκειαν.

Κατόπιν ἡ συγκίνησις καὶ ὁ ἐνθουσιασμός του κοινοῦ, διέτρεξαν καὶ τὰς ἴδιας του φλέβας ἐχειριζότει καὶ ο ἴδιος.

· Η Λουΐζα, τὸ ἔργον κύτο τὸ ἡσθάνετο· ἔπαιξε φυσικώτατα· δέν ὑπεκρίνετο· ἡ δροσερὰ καλλιονή της, προσέθετε πολὺ. 'Ο γέρων θικάρχης, ἔτριβε τὰς γείρας του καὶ ἔθλιψε τὰς γείρας τῆς Λουΐζης. Εὗρε δράμα καὶ καλλιτέχνιδα. 'Ολοι τώρα ἔζήτουν τὸν συγγραφέν νὰ τὸν χειροκροτήσουν, νὰ τὸν θυμασίουν.

Τὸν ἔσυρον καὶ τὸν ἔφερχν ἐπὶ σκηνῆς. Αἱ ἀνθοδέσμαι κατέκλυσαν τὴν σκηνήν.

· Ο ἴδιος ἔλαχμπε καὶ ἡσθάνετο: ὅτι μὲ τὸ ἔργον κύτο δέν ἔξητλήθη καὶ ὅτι θὰ ἔγραψε δεκάδας ὄλας τοιούτων ἀριστουργημάτων.

Τόσος ἦτο ὁ ἐνθουσιασμός του, τόση ἡ μέθη του, τόσο τὸ θάμβος του, ἀπὸ τὴν μετάπτωσιν ἀπὸ τὴν ἀπογοήτευσιν εἰς τὸν θρίαμβον, ὡς τε δέν εἶδε δύο ὄφειλαριούς δικρυθρέκτους, οἱ ὄποιοι τὸν παρηκαλούθουν ἀπὸ τὰ παρασκήνια.

· Η γυνὴ, ἐπανέφερε τὸν λοξοδρομήσαντα καλλιτέχνην εἰς τὴν ὄδον τοῦ θρίαμβου καὶ εἶχε τὸ θάρρος νῦν εἶπη— θέλω μεριδιο στᾶ βάσκνα σου. 'Αλλὰ τώρα δέν εἶχε τὴν τόλμην νὰ εἴπη—Μή μὲ ζεγγής στὸ θρίαμβό σου.

* *

· 'Ο Γιάννης ἡτο κακὸς κριτικός, ἀλλ' εἶχε καὶ τὰς στιγμάτες του. Ηραπάντων, ὅταν τοῦ συνίστων ἐν ἔργον ὡς ἀριστούργημα, ἐφόρει διπλὸ ζευγάρια γυαλιά, διὰ νὰ εύρῃ ἐλλείψεις.

· 'Ο Νίκος, εἶχε τόσῳ ἀπόλυτον εἰς τὴν καλαισθησίαν του ἐμπιστοσύνην, ὡςτε πολλάκις ἐγειροκρύπτησεν ἔργα μέτρια, χάριν εἰς ἔνα μικρὸν πρόβλογον τοῦ Γιάννην· καὶ ἀπέστρεψε τὴν κεφαλήν μὲ πειραράντων, ἀπὸ ἔργα ἀληθινῆς ἀξίας, διότι ὁ Γιάννης ἀπεδοκίμασε.

· "Ομίλος φοιτητῶν εἶχεν ἐπιδοθῆ εἰς τὴν φιλολογίαν. 'Ο Νίκος ἡτο δραματουργός του ὄμιλου· ὁ Γιάννης ὁ σατυρικός (κύτος ἡτο ὁ ἀδελφὸς τῆς Λουΐζης). 'Ο Κωστής, ὁ Θέμος καὶ ὁ Μενίκος τρεῖς λυρικοί, ἀλληλοφαγωνόμενοι. 'Ο Μάνθος διηγηματογόρχος καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιγραμματοποιός. 'Ησαν θυμασία τὰ ἐπιγράμματά του.

· 'Επεκλήθησαν ἀθάρατοι εἶχον δημως ἀνάγκην καὶ κριτικοῦ καὶ ἐγειροτόνησαν τὸν Γιάννη καὶ ἀπέκτησαν τόσην πεποίθησιν εἰς τὴν γνώμην του, ὡςτε καὶ ὁ ἴδιος ἐπίστευσεν: ὅτι ἀδικεῖται κρίνων ἔργα ἔλληνικά.

Από τὸν φιλότιμον κύτον ὅμιλον, εἰς Περικλῆς, ἡ Λουδοβίκος 14ος, τίς οἶδε, μὲ δὲ γηγένην ὑποστήκειν καὶ ἐνθάρρυνσιν, ποίκις ἐπιληξεῖς δὲν θὰ παρουσίαζον εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον!! Έκ τοῦ δικίου ἐσώθη ὁ Νίκος· οἱ ἄλλοι ἐξηντλήθησαν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

Ο Γιάννης δύως, ἔμεινεν ὁ κριτικὸς τῶν συγγραφῶν του.

Ο Νίκος μετὰ τῆς Λουίζης, ἦλθον εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ νὰ ἐπισκεψθοῦν τοὺς γονεῖς του καὶ ἐκεῖ ἔγραψε τὸ τελευταῖον ἔργον του.

Ο Γιάννης διήρκετο διὰ Κωνσταντινουπόλεως, μετακειμένων εἰς Ρωσίαν καὶ ἐξέφερεν (ὑπὸ τοῦ ἡτοῦ χερσαίος, ἐξηντλημένος καὶ δύστροπος ἀπὸ τὸ ταξεδί) τὰς κατεισις, καὶ ὅποιαι ἡνωμέναι μὲ τὴν ἀδικοφορίαν τοῦ κοινοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, διὰ πᾶν διὰ τοῦ ἀδικοῦ μας, ἔφερον τὸν Νίκο, τὸν ἐνκπολεισθέντα ἀθάρατον, εἰς τόσῳ ἀρρωστημένην φυγικὴν κατάστασιν.

Μετὰ τὸν θρίαμβον τοῦ Νίκου, ο Γιάννης, δὲν ὠμολόγησεν διὰ ἡπατήθη. Οἱ περισσότεροι ἀνθρώποι, μεταχειρίζονται χίλια βεβήλων φεύδη, διὰ νὰ ὑποστηρίζουν μίαν ἐσφαλμένη γνώμην, ἡ ὅποια τοῖς διέφυγε. Εἶναι τόσῳ δύστροπον, νὰ ὑμολογήσῃ ὁ ἐγωιστὴς ἀνθρώπος τὴν πλάνην του!!

Ασυλόργιστος, χωρὶς νὰ σκεφθῇ, διὰ δηλητηριαζούσαι τὴν χαρὰ τοῦ φίλου του καὶ στερεῖ τὸ πενιγρόν μας δραματολόγουν ἀπὸ ἐνα δραματουργὸν γόνιμον καὶ μεγίστης δυνάμεως, ἔγραψεν ἐν ἀρθρίδιον.

Ο Νίκος τὸ ἀνέγνωσε, ἔγεινε μελανός, κίτρινος, πράσινος καὶ ἐρρίθη ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου ὀλολύζων.

Ἐγειροροτήθησαν γθὲς, ἡ χάρις, ἡ καλλονή, ἡ ἀπαγγελία, ἡ εὐηγκός φωνή, τῆς πρωταγωνιστρίας. Τὸ ἔργον ἡτο μέτριον καὶ ἡ ὑπόθεσις ἀτυχῆς· ἀλλ’ ἀπεδείχθη διὰ μίαν ἀκόμη φράσην, τις δύναται νὰ κατορθώσῃ ἡθοποίος τόσῳ ἔξοχος καὶ ἐπὶ ἔργου μετρίου ἀκόμη. Εὐτυχῆς ὁ κύριος Νίκος Σ. διότι ὡς ἄλλος Σαρδοῦ, εὗσε τὴν Σάρσαν του. Δυστυχῶς δύως διὰ τοιαύτης ὑπτικῆς ἀπάτης, οὔτε ἡ καλαισθησία τοῦ δημοσίου μορφοῦται, οὔτε τὸ ἔθνικὸν δραματολόγιον πλουτίζεται.

Τι ἔγεινε Νίκο μου; εἶπεν ἡ Λουίζη θωπευτικά.

Διαβάζω τὸν θρίαμβόν σου.

Μὲ συγγραφεῖς λοιπὸν, διέτι ἐπικιάζει ἐν τόσῳ σπουδαίον παιγνιδάκι; "Αν ἐσύ φανῆς ἀκριπτος...

Σοῦ μένουν τὰ γειροροτήματα...

"Α... παιδός τὰ λογχαριζέει... μοῦμένει ἡ εἰργνωμοσύνη τῆς φιλολογίας μας, εἰς τὴν ὑποίαν ἀπέδωκε πλήρη θάρρους, τὸν δραματικὸν συγγραφέα της.

Πλήρη θάρρους· γιὰ διάβασε ἐδῶ.

Η Λουίζη ἔγέλασε.

Μὰ τι ἐπαθεῖς, Νίκο μου;

Γελάζει... καὶ βεβήλων γράψει τόσα διὰ τὰ λαχτόν του...

Οχι, γελῶ μεσένα.

— Μ' ἐμένα;

— Ναι. Ο Γιάννης ὑποστηρίζει τὴν γνώμην, τὴν ὥποιαν τόσῳ ἀσυλόργιστα κατ’ ἄρχας ἐξέφερε διὰ τὸ ἔργον σου. "Ενα γελοίον ἔργον μπορεῖ νὰ κάψῃ γελοίχν τὴν καλλιτέραν ἡθοποίον. Τὸ ἔργον σου κατὰ τὸν θιασάρχην, εἶναι τὸ καλλιτέρο στολίδι τῆς σκηνῆς μας.

Ο Νίκος ἐφάνη διὰ κατεπείσθη καὶ ἐψιθύρισε μὲ τόγον περιφρονητικόν.

Ωπωδήποτε, ἡτο σφάλμα ἀσυγγάρητον ν’ ἀνέβῃς στὴν σκηνή, ἀλλὰ σὲ συγγραφεῖ για πρωτη καὶ τελευταῖς φράσ. Βιείνη ἀπεσύρθη καὶ ἡ συγγάρημη αὐτὴ, ἡ ὥποια τῆς ἐδίδετο τόσῳ ἀκαίρως, τὴν ἐπιληξεν ὡς ῥάπισμα καὶ ἀρχίσεις νὰ κλαίῃ. Η καρδιὰ τοῦ συζύγου τῆς ἡτο παγώμενη. Τὸ ἡσθάνετο ἐκείνη, ἡ ὥποια ἐξῆσεν εἰς τὴν ἀγάπην του· δὲν τὴν ἡγάπη πλέον.

Η θυτίκ, διὰ τὴν ὥποιαν ἐθικύμαζε τὸν ἔχυτόν της, ἡτο τὸ ἀσυγγάρητο σφάλμα!!

Δὲν ἐζήτει τὰ αἴτια, ἀλλ’ ἐβλεπε τὰ ἀποτελέσματα καὶ ὑπέφερε.

*

Σημειώσεις.

«Πώς, αὐτὸς ὁ ἀνήρ, ὁ μέγας, ὁ κύριος, ὁ ἴστυρος, νὰ ὄφειλῃ τὰ πάντα εἰς μίαν γυναικί;»

Ἐδῶ εἶναι ἡ τέχνη τῆς γυναικός, νὰ μὴν ἀφίση ποτέ νὰ μαντεύσῃ ὁ ἀνήρ, ὅτι γυνὴ τὸν ὑπεστήριξε· πληγώνεται ὁ ἐγωισμός του καὶ τὸ μίσος, τὸ ὅποιον γεννᾶται ἀπὸ τοιαύτην αἰτίαν, εἶναι ἀσπονδον.

Εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, εὐεργετικωτέρα εἶναι πάντοτε ἡ ἐπίδρασις τῆς γυναικός, ἀπὸ τὸν δράστην της.

Αὐτὰ, ἔλεγε, μία φίλη τῆς Λουίζης ἀλλοτε.

Καὶ μία ἀλλη ἀπάντηση.

— Καὶ ἂν ἡ γυνὴ γενή ἀκούσιον ἐμπόδιον εἴη τὴν ποδοδόν του, τὸ μίσος του δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἀσπονδον. Τὸ διάβασε γθές.

Ἐρευρέθη τὸ ἀλεξικέρυνον καὶ ἀπομακρύνει τὸν κεραυνὸν, δὲν θὰ ἐφευρεθῇ καὶ κάνει τάλισμαν νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸν δυστυχῆ γυναικά, τὸ μίσος καὶ τὴν ἀδικοφορίαν τοῦ ἀνδρὸς!

Ο Νίκος γράφει νέον δράμα.

Η Λουίζη σκέπτεται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τοὺς γονεῖς της. Αἰσθάνεται διὰ ἔγεινεν ὄγληρο πλέον καὶ γνωρίζει, διὰ τὸ Νίκος πρός τὸ παρόν τούλαχιστον, δὲν ἔγειε τὴν ἀνάγκην της.

Εὔγεται, ὁ λακρευμένος Νίκος, νὰ μὴ λάβῃ ποτὲ εἰς τὸ ἔξης τὴν ἀνάγκην της· ἀλλ’ εἶναι πρόθυμος νὰ τρέξῃ ἀνὴρ γενή αὐτὴ παρουσιασθῇ· ὅποιζεται μᾶλιστα, νὰ διαποτέξῃ καὶ ἄλλη αἰσγγάρητα σφάλματα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

